

El polèmic cas de Kenneth Smith: Un examen de la pena de mort

La situació de Kenneth Smith i la seva controvertida execució posen de manifest la necessitat de revisar l'estat actual de la pena de mort, destacant preocupacions sobre mètodes i pràctiques a nivell nacional e internacional.

Per **Caroline Lauk & Mariona Nogueras Piferrer**

Tots els ulls estan posats a Alabama aquesta setmana, amb atenció especial a Kenneth Smith, un home de 58 anys condemnat el 1988 per l'assassinat per encàrrec d'Elizabeth Senett. Al novembre del 2022, la seva execució programada per injecció letal va ser aturada, ja que l'equip d'execució no va poder connectar les línies intravenoses a temps abans que expirés l'ordre d'execució emesa per la Cort Suprema d'Alabama.

L'equip legal de Smith va intentar bloquejar un segon intent d'injecció letal, argumentant que això el sotmetria a un càstig cruel i inusual. Suposadament, durant l'intent fallit, Smith va ser lligat a una camilla i punxat amb agulles durant diverses hores, una experiència que ell va considerar inhumana. Els funcionaris estatals van informar al tribunal federal que no buscarien una altra injecció letal, sinó que en canvi van fixar una data per a una execució per hipòxia de nitrogen, un mètode aprovat el 2018 però que encara no ha estat utilitzat per cap estat.

La **hipòxia de nitrogen** implica inhalar gas nitrogen pur fins al punt de causar asfíxia. Tot i que està autoritzat en tres estats: Alabama, sent el més recent, Mississipi i Oklahoma, **han sorgit crítiques sobre l'eficàcia del mètode**. Les preocupacions inclouen la suposada manca d'hermeticitat de la màscara, permetent l'escapament d'oxigen que podria portar a una

execució prolongada, deixant potencialment el condemnat en un estat vegetatiu o, d'altra banda, la possibilitat d'induir nàusees, portant a ennuegar-se amb el vòmit.

L'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans va expressar reserves, afirmant que **aquest mètode no provat podria constituir tortura o un altre tracte cruel, inhumà o degradant**, i va demanar la seva suspensió. Un grup de consultors de l'ONU també va expressar preocupacions, sostenint que la hipòxia de nitrogen podria resultar en una mort dolorosa i humiliant. Ravina Shamdasani, portaveu de Volker Türk, l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans, va advertir que l'execució per asfixia amb nitrogen "podria constituir tortura o un altre tracte cruel, inhumà o degradant segons el dret internacional dels drets humans".

Tot i que l'equip legal de Smith acusa l'Estat d'utilitzar-lo com a "*subjecte de prova*" per a un experiment letal, encara està pendent una decisió final d'apel·lació. Smith està programat per ser executat el dijous després que un tribunal federal rebutgés la sol·licitud dels seus advocats d'una ordre de restricció.

¿QUÈ ÉS LA PENA CAPITAL? - El cas de Kenneth Smith és només un exemple de les nombroses sentències de pena

de mort que encara existeixen arreu del món. Segons el Centre d'Informació sobre la Pena de Mort i Amnistia Internacional, **hi va haver com a mínim 883 execucions en 20 països el 2022**. Això representa un augment significatiu del 53% respecte a la xifra del 2021, que va ser de 579 execucions en 18 països, i constitueix la xifra més alta des del 2017.

La **pena de mort**, també coneguda com a pena capital, consisteix en l'execució d'un condemnat a mort després de la sentència d'un tribunal d'un delictes penal, generalment anomenat pena de mort.

En molts països, la pena de mort sol reservar-se per a delictes com l'assassinat, el terrorisme, crims de guerra, espionatge, traïció o justícia militar. En altres, constitueix el càstig per delictes sexuals com violació, adulteri, incest, sodomia i bestialitat. Sota la Llei Islàmica, la pena de mort està prescrita per crims religiosos com relacions sexuals il·lícites, conegudes com Zina, i per justícia retributiva, coneguda com Qisas. Finalment, la pena de mort també s'utilitza com a càstig per apostasia, blasfèmia, hirabah (robatori agreujat) i bruixeria.

A més, en molts països asiàtics on s'utilitza la pena de mort, el tràfic de drogues, i fins i tot la possessió de drogues en molts casos, es consideren

delictes capitals, com a Singapur. Les lleis a Singapur permeten la pena de mort per a les persones condemnades per traficant amb més de 15 grams d'heroïna, 30 grams de cocaïna, 250 grams de metamfetamines o 500 grams de cànnabis. La Xina imposa la pena de mort per tràfic de persones, casos greus de corrupció i delictes financers.

Als Estats Units, segons la decisió de la Cort Suprema en Kennedy contra Louisiana, la pena de mort només es pot aplicar per delictes que resultin en la mort. No obstant això, les legislatures estatals retenen l'autoritat per determinar les circumstàncies específiques que fan que un assassinat sigui elegible per la pena de mort, inclosos els delictes contra el govern. A més, nombrosos estats als Estats Units permeten l'enjudiciament de totes les persones involucrades en un delictes greu que va resultar en la mort, acusant-les d'assassinat i potencialment sotmetent-les a la pena de mort, fins i tot si no van causar directament la mort. Donat que la pena de mort està destinada als casos més atroços, hi ha la suggerència que les legislatures o els tribunals podrien restringir la seva aplicació només a aquells directament involucrats en l'assassinat de la víctima. A més, els presos han expressat preocupacions sobre la natura massa àmplia de les circumstàncies agreujants que qualifiquen un delictes per la pena de

mort, ja que algunes lleis estatals de pena de mort són criticades per abastar gairebé tots els assassinats en lloc de reservar aquest càstig sever per a un conjunt limitat dels delictes més atroços.

En explorar els delictes subjectes a la pena de mort, endinsem-nos en els mètodes d'execució comunament emprats als Estats Units: penjament, electrocució, cambrà de gas, pelotó d'afusellament i injecció letal. Històricament, **el penjament** va ser autoritzat per Nova Hampshire, tot i que després van abolir la pena de mort i només s'ha utilitzat en tres execucions des del 1976. **L'electrocució**, autoritzada a vuit estats, s'ha utilitzat en 163 execucions durant el mateix període. **La cambrà de gas**, una alternativa a la injecció letal autoritzada a set estats, s'ha utilitzat en 11 execucions des del 1976. **El pelotó d'afusellament**, permès a cinc estats, s'ha utilitzat en tres execucions des del 1976. **La injecció letal**, el mètode més prevalguent, està autoritzada a 28 estats i s'ha utilitzat en 1.402 execucions des del 1976. A causa de la resistència dels fabricants de drogues per proporcionar les substàncies típicament utilitzades en les injeccions letals, alguns estats permeten cada vegada més l'ús de mètodes alternatius si no es pot administrar la injecció letal, com en el cas de Kenneth.

PENA DE MORT EN XIFRES MUNDIALS

- El 2022, es van registrar un total de 883 execucions a nivell global, destacant la situació als Estats Units. No obstant això, és crucial subratllar que la Xina ostenta el títol de principal executor a nivell mundial, tot i que les xifres exactes són desconegudes ja que el país tracta les dades d'execució com un secret d'estat.

Una opacitat similar envolta les dades d'execució a Corea del Nord, el Vietnam, Síria i l'Afganistan, complicant la determinació de totals precisos ja que per a molts països, les pràctiques estatals restrictives resulten en informació limitada o inexistent. Per tant, **les xifres informades sobre l'ús de la pena de mort en aquests casos representen valors mínims, i és probable que els números reals siguin més elevats.**

La gran majoria de les execucions conegudes el 2022 van tenir lloc a la Xina, seguides per l'Iran, l'Aràbia Saudita, Egipte i els Estats Units. D'altra banda, cal destacar que, tot i que Rússia manté la pena de mort en la llei, no ha dut a terme execucions en almenys una dècada.

L'augment global d'execucions el 2022 va ser impulsat principalment per un increment del 59% a la Regió d'Orient Mitjà i Nord d'Àfrica, on va tenir lloc el 93% de les execucions conegudes.

L'Iran va representar el 70% de les execucions a la regió, mentre que l'Aràbia Saudita va ser responsable del 24%. Els cinc principals països en termes d'execucions van ser la Xina (desconegut, estimat en milers), l'Iran (almenys 576 execucions), l'Aràbia Saudita (196 execucions), Egipte (24 execucions) i els Estats Units (18 execucions). En comparació amb l'any anterior, les execucions a l'Iran van augmentar un 83%, i les execucions a l'Aràbia Saudita es van triplicar.

Tot i que les xifres precises són difícils de determinar, **hi va haver com a mínim 2.016 sentències de mort en 52 països el 2022**, en comparació amb 2.052 en 56 països el 2021. Alguns països, inclosos Bahrain, Comores, Laos, Níger i Corea del Sud, van imposar sentències de mort després d'un període de recessió. Mentrestant, Bielorússia, Camerun, Japó, Malawi, Marroc/Sàhara Occidental, Oman, Sierra Leone, Uganda i Zimbabwe van tenir execucions però no noves sentències de mort el 2022. Al final de l'any, se sabia que almenys 28.282 persones estaven condemnades a mort. És important destacar que Kazakhstan, Papua Nova Guinea, Sierra Leone i la República Centreafricana van abolir la pena de mort el 2022.

A més, des de 1990, almenys 11 països, a saber, la Xina, la República

Democràtica del Congo, l'Iran, Nigèria, Pakistan, Corea del Nord, l'Aràbia Saudita, el Sudan del Sud, el Sudan, els Estats Units i el Iemen, han dut a terme execucions de persones que eren menors de 18 o 21 anys en el moment en què es va cometre el delicte. Aquesta acció constitueix una **violació de l'Article 37(a) de la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de l'Infant**, la qual ha estat ratificada per tots els països excepte els Estats Units. Tanmateix, els Estats Units van ratificar el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (PIDCP), i en executar menors d'edat o dones embarassades, constitueix una **infracció de l'article 6(5) del PIDCP**. A més, el Comitè de Drets Humans de l'ONU ha assenyalat que aquest article és una norma del dret internacional consuetudinari, que no pot ser objecte d'una reserva feta per un estat que es converteix en part d'aquest Pacte.

Pel que fa a Europa, és rellevant recalcar que la unió manté una postura ferma en contra de la pena de mort, considerant-la com un objectiu clau en la política de drets humans de la unió i un requisit previ per ingressar a la UE. Tanmateix, malgrat aquesta posició, Bielorússia persisteix en emprar activament la pena de mort. Sorprenentment, aquesta postura no sembla afectar la seva participació en relacions bilaterals amb el bloc ni la seva

participació en la Iniciativa de Bakú, centrada en la cooperació energètica i de transport entre la UE, Turquia i les antigues repúbliques soviètiques.

L'OPINIÓ DE LES NACIONS UNIDES -

La proximitat de la data ha generat un augment de les veus internacionals que insten les autoritats nord-americanes a intervenir abans que sigui irreversible, tal com va fer recentment el Vaticà. Malgrat això, les autoritats d'Alabama continuen defensant que el mètode triat per a l'execució de Kenneth "serà el més indolor i humà conegut per l'home", una afirmació que l'Alta Comissionada de les Nacions Unides pels Drets Humans, Ravina Shamdasani, qüestiona. Shamdasani va expressar la seva inquietud pel mètode i va demanar a les autoritats no només aturar aquesta operació, sinó abstenir-se de dur a terme altres execucions de la mateixa manera.

La pràctica de la pena de mort contradirà el dret a la vida. L'Alt Comissionat de l'ONU pels Drets Humans, Volker Türk, a la taula rodona sobre violacions dels drets humans relacionades amb la pena de mort al febrer de 2023, va afirmar que "la imposició per part de l'Estat de la pena de mort, el càstig més sever i irreversible, és profundament difícil de conciliar amb la dignitat humana i el dret fonamental a la vida". Türk va subratllar

que la pena de mort també discrimina, afectant desproporcionadament a persones de minories racials, ètniques, lingüístiques, religioses, així com a membres de la comunitat LGBTQI+. La pena capital no és només un tema de justícia penal, sinó de drets humans, ja que impacta de manera desproporcionada a persones en situació de pobresa, amb diverses orientacions sexuals i de gènere, a comunitats indígenes i altres minories.

És important destacar que el Segon Protocol Facultatiu del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, aprovat per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 1989, advoca per l'abolició definitiva de la pena de mort. A més, com s'ha esmentat repetidament, l'asfíxia per nitrogen podria constituir una violació de la prohibició de la tortura i tractes cruels, inhumans o degradants, principi fonamental consagrat en diversos instruments internacionals de drets humans, com la Declaració Universal de Drets Humans o la Convenció contra la Tortura. El Comitè contra la Tortura de l'ONU ha assenyalat que la incertesa de moltes persones condemnades a mort en un país on la pena capital està en procés d'abolició "equivaleix a un tracte cruel i inhumà en violació de l'article 16 de la Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants". A més, en la Resolució 1253 (2001),

adoptada el 25 de juny de 2001, l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa va afirmar que l'aplicació de la pena de mort "constitueix tortura i càstig inhumà o degradant en el sentit de l'Article 3 del Conveni Europeu de Drets Humans.

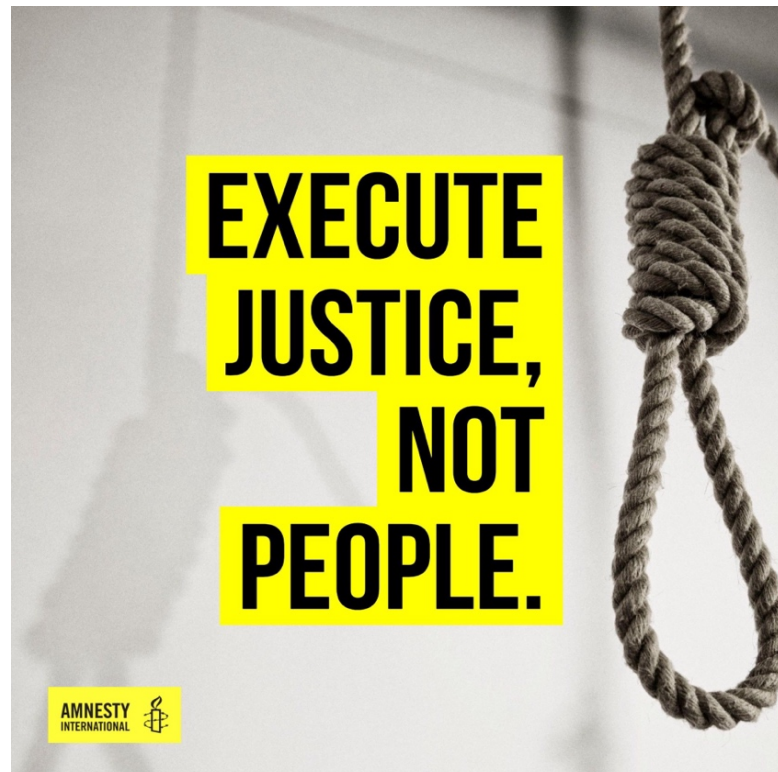
CONCLUSIÓ - L'execució programada i confirmada per avui pel Tribunal Suprem d'Alabama, aquest dijous 25 de gener de 2024, ha intensificat les crítiques dels opositors a la pena de mort. Aquests sostenen que els funcionaris de la presó a Alabama estan utilitzant el Sr. Smith com un conill d'índies per a un experiment no provat i potencialment macabre. Tot i que els funcionaris estatals afirmen que la mort per asfíxia de nitrogen és indolora degut a la seva ràpida inducció d'inconsciència, els crítics argumenten que aquesta afirmació manca de certesa.

Pel que fa al camí que estem seguint en termes de 108 estats han abolit la pena capital per a tots els delictes, set l'han abolida per als delictes de dret comú i 29 mantenen una moratòria sobre les execucions. L'abolició de la pena de mort ha guanyat impuls en diversos estats en els darrers anys, reflectint un canvi en la percepció pública i una creixent consciència de les implicacions

ètiques involucrades. Tot i així, encara és necessari abordar la manca de consens i la resistència en alguns llocs.

En un context més ampli, és imperatiu reconsiderar la pregunta fonamental: no si algú mereix morir per un crim, sinó si com a societat mereixem tenir el poder de treure una vida. Les implicacions ètiques i les incerteses entorn de mètodes alternatius, com la asfíxia de nitrogen, destaquen la necessitat d'un examen reflexiu i crític dels principis que guien el nostre enfocament cap a la pena de mort. *"El món no pot permetre's que es mati d'una manera tan bàrbara"*, que s'utilitza "per matar porcs" i que provoca un gran patiment al reu, denuncia Mario Marazziti, cofundador de la Coalició Mundial contra la Pena de Mort. Experts de l'ONU assenyalen que la asfíxia nitrogenada pot ser molt dolorosa, fins i tot els veterinaris no volen que aquest mètode s'utilitzi per matar animals, segons Marazziti.

Aquestes crítiques destaquen la necessitat d'una revisió exhaustiva i ètica de les pràctiques actuals relacionades amb la pena capital. En un context més ampli, ens insta a reconsiderar la pregunta fonamental: no si algú mereix morir per un crim, sinó si **com a societat mereixem tenir el poder de treure una vida.**

Font: Amnesty International

Fuentes Relevantes

Bateman, T. (2024) *Death penalty: Kenneth Eugene Smith says wait for untested execution like 'torture'*, BBC News. Available at: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-68053917>

Bogel-burroughs, N. (2024) *After a botched execution, Alabama is trying an untested method*, The New York Times. Available at: <https://www.nytimes.com/2024/01/23/us/nitrogen-execution-alabama-kenneth-smith.html>

Duggal, H. and Ali, M. (2023) *Map: Which countries still have the death penalty?*, Al Jazeera. Available at: <https://www.aljazeera.com/news/2023/5/16/map-which-countries-still-have-the-death-penalty-2023>

Death penalty (2023) Equal Justice Initiative. Available at: <https://eji.org/issues/death-penalty/>

Mcason@al.com, M.C. | (2023) *Court grants state's request to execute Kenneth Eugene Smith by Nitrogen Hypoxia*, al. Available at: <https://www.al.com/news/2023/11/alabama-supreme-court-grants-states-request-to-execute-kenneth-eugene-smith-by-nitrogen-hypoxia.html>

Peirón, F. (2024) *Alabama Ejecutará con nitrógeno a UN preso, un método rechazado Incluso Por veterinarios*, La Vanguardia. Available at: <https://www.lavanguardia.com/internacional/20240124/9504414/ejecucion-nitrogeno.html>

What is nitrogen hypoxia? Alabama execution to proceed with unprecedented, controversial method (no date) CBS News. Available at: <https://www.cbsnews.com/news/what-is-nitrogen-hypoxia-alabama-execution-kenneth-eugene-smith-death-row-untested-controversial/>

Facts about the death penalty - dpic-cdn.org. Available at: <https://dpic-cdn.org/production/documents/pdf/FactSheet.pdf>

What are the risks of a nitrogen gas execution? (2024) The Guardian. Available at: <https://www.theguardian.com/us-news/2024/jan/21/what-are-risks-of-nitrogen-gas-execution>

The death penalty is the ultimate cruel, inhuman, and degrading punishment. (2023) Amnesty International. Available at: <https://www.amnesty.org/en/what-we-do/death-penalty/>

Executions around the world (n.d) Death Penalty Information Center. Available at: <https://deathpenaltyinfo.org/policy-issues/international/executions-around-the-world>

Crimes punishable by death (2018) Death Penalty Information Center. Available at: <https://deathpenaltyinfo.org/facts-and-research/crimes-punishable-by-death>

Capital punishment (n.d) Legal Information Institute. Available at: https://www.law.cornell.edu/wex/capital_punishment

Description of each execution method (n.d) Death Penalty Information Center. Available at: <https://deathpenaltyinfo.org/executions/methods-of-execution/description-of-each-method>

Textos Internacionales sobre La Pena de Muerte. Available at: <https://www.diplomatie.gouv.fr/es/politica-externa/derechos-humanos/abolicion-de-la-pena-de-muerte-36302/textos-internacionales-sobre-la-pena-de-muerte/>

**Asociación para las
Naciones Unidas
en España**
United Nations Association of Spain

ENERO 2024

Publicat per:

**Asociación para las
Naciones Unidas
en España**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de la:

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no subscriu necessàriament les opinions expressades pels seus *col·laboradors*.
